

SÖKANDE

Stiftelsen pinsevennenes evangeliesenter, 951675318

Ombud: Anna Bergenwall
Insamlingsstiftelsen Lotsen
Fabriksgatan 4
531 99 Lidköping

MOTPARTER

1. Götene kommun
533 80 Götene

2. Lidköpings kommun, Upphandlingsenheten
531 88 Lidköping

3. Skara kommun
532 88 Skara

4. Vara kommun
534 81 Vara

Ombud för 1-4: Christer Johansson
Vara kommun
534 81 Vara

SAKEN

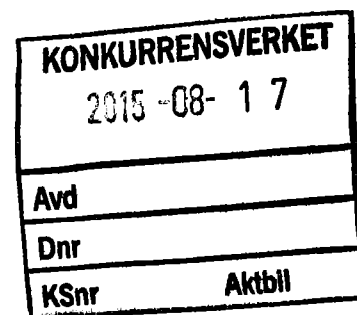
Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

BAKGRUND

Götene, Skara, Vara och Lidköpings kommuner (de upphandlande myndigheterna) genomför en upphandling som benämns HVB-hem för vuxna missbrukare, 14/36. Upphandlingen avser en s.k. B-tjänst och genomförs som ett förenklat förfarande enligt LOU. De upphandlande myndigheterna

Dok.Id 170669

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 66 00

E-post:
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se

www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se

Telefax
036-15 66 55

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

fastställde genom tilldelningsbeslut meddelat den 17 april 2015 rangordningen av de antagna anbuden. Stiftelsen pinsevennes evangeliesenter (stiftelsen) ansågs inte uppfylla ska-kravet i punkten 4.2.7. i förfrågningsunderlaget att inneha giltigt tillstånd och gick inte vidare till utvärdering.

Stiftelsen har ansökt om överprövning av upphandlingen.

YRKANDEN

Stiftelsen yrkar, som förvaltningsrätten uppfattar det, att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse skett, varvid stiftelsens anbud ska anses uppfylla ska-kravet på tillstånd.

De upphandlande myndigheterna anser att ansökan ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

Stiftelsen

Stiftelsen bedriver missbruksvård i Norge (HVB-hem). Verksamheten kontrolleras av bl.a. fylkesmannen (motsvarighet till länsstyrelsen). Efter redovisad och kontrollerad verksamhet erhålls bidrag från helsedirektoratet (motsvarighet till Inspektionen för vård och omsorg, IVO). Bidraget anses vara ett godkännande av verksamheten och kan jämföras med ett tillstånd. Stiftelsen har således tillstånd att bedriva vård i det land som den bedriver vård. I Norge finns inte någon "godkänd-ordning" eller något som kallas tillstånd. Det finns inte heller andra handlingar som helsedirektoratet kan utfärda för att visa att stiftelsen bedriver vård av missbrukare. En myndighet i Sverige kan inte ge tillstånd till en verksamhet som bedrivs i ett annat land. Bifogade handlingar från norska myndigheter visar att stiftelsen får bidrag som kan jämföras med tillstånd. För att en utländsk leverantör inte ska diskrimineras krävs att de upphandlande myndigheterna godtar dessa

handlingar. Genom att inte godta handlingarna har de upphandlande myndigheterna inte iakttagit de grundläggande principerna för upphandling. Stiftelsen uppfyller övriga i förfrågningsunderlaget ställda ska-krav. Klienter från Sverige med missbruksproblem placeras fortlöpande i andra EU/EES-länder. Det är beklagligt att det, i likhet med yrkesutbildade sjuksköterskors möjlighet att söka legitimation, saknas möjlighet att få tillstånd i andra EU/EES-länder. En vårdsökande i ett EU/EES-land har på samma villkor och till samma kostnad rätt till vård i ett annat sådant land. Om upphandlande myndigheter kan utesluta andra EU/EES-länders verksamheter, begränsas de vårdsökandes möjligheter att välja vård i sådana länder. Stiftelsen har av 26 svenska kommuner granskats och godkänts för ramavtal. – De upphandlande myndigheterna har inte efterfrågat kriterierna för bidraget. Tillsyn av och insyn i verksamheten regleras i punkterna 3.1.20 och 4.2.10 i ramavtalet. Principen om öppenhet gäller.

Stiftelsen bifogar bl.a. årsredovisning för 2013, intyg från helsedirektoratet och rapport från fylkesmannen.

De upphandlande myndigheterna

I punkten 4.2.7. i förfrågningsunderlaget anges att behandlingshemmet ska ha giltigt tillstånd att bedriva hem för vård eller boende enligt 7 kap. 1 § första stycket 1 socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Stiftelsen har i sitt anbud anfört att trots att tillstånd från IVO saknas ska det bidrag som erhålls från norska myndigheter jämföras med nu aktuellt tillstånd. De upphandlande myndigheterna har dock gjort bedömningen att aktuellt bidrag inte kan utgöra ett tillstånd enligt 7 kap. 1 § SoL. Stiftelsen har inte uteslutits p.g.a. att den är en norsk stiftelse. Stiftelsens bifogade handlingar från norska myndigheter har godtagits. Dessa handlingar visar dock inte att stiftelsen uppfyller kravet på tillstånd. Stiftelsen anser att denna bedömning är diskriminerande. De upphandlande myndigheterna delar inte den bedömningen. En upphandling av sociala tjänster, s.k. B-tjänster enligt LOU, om-

fattas inte av direktivet eftersom denna typ av tjänster bedöms som mindre lämpliga för handel mellan europeiska länder. Sådan upphandling ska därför alltid ske enligt nationella regler (15 kap. LOU). Enligt 7 kap. 1 § SoL får en stiftelse inte utan tillstånd av IVO yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av hem för vård eller boende. Det finns visserligen undantag för sådan verksamhet som en kommun genom avtal överlämnar till en enskild att utföra. Det är dock kommunen som avgör vilka kvalitetskrav som krävs för att försäkra sig om att utförande leverantörer uppfyller de krav som ställs i SoL. I aktuellt fall har de upphandlande myndigheterna valt att lägga kvalitetskraven i linje med de krav som uppställs i SoL. Det är inte diskriminerande att uppställa sådana krav utan en konsekvens av att HVB-hem i hög grad är en lagstyrd verksamhet. Det skulle bli extremt svårt för kommuner att säkerställa att verksamheten i andra länder till varje del uppfyller samma krav som gäller enligt SoL. Dessutom saknar IVO möjligheter till tillsyn eftersom stiftelsen inte bedriver verksamhet i Sverige. För att erhålla tillstånd från IVO krävs att flera kriterier är uppfyllda; att verksamheten uppfyller krav på god kvalitet och säkerhet, att verksamhetens kvalitet säkras genom ett systematiskt kvalitetsarbete (Socialstyrelsens förskrifter och allmänna råd, SOSFS 2011:9), att verksamheten omfattas av bestämmelser i lex Sarah och att verksamheten är skyldig att dokumentera de insatser som genomförs. Stiftelsen har vare sig i sitt anbud eller senare visat att de uppfyller dessa kriterier. Det som stiftelsen anfört om vårdssökande i andra länder och regler som gäller för yrkesutbildade sjuksköterskor saknar i sammanhanget relevans. De upphandlande myndigheterna har inte brutit mot upphandlingsprinciperna.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler

I 1 kap. 2 § LOU anges att endast 15 kap. tillämpas i fråga om offentlig upphandling som bl.a. avser tjänster enligt bilaga 3 (B-tjänster).

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 15 kap. 1 § LOU anges att detta kapitel gäller för sådan upphandling som avses i 1 kap. 2 § andra stycket. I 15 kap. 2 § LOU anges att vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas bl.a. 1 kap. (lagens innehåll och tillämpningsområde samt allmänna bestämmelser).

Enligt 16 kap. 4 § LOU får en allmän förvaltningsdomstol överpröva en upphandling efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada.

Enligt 16 kap. 6 § LOU ska rätten, om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet HFD 2013 ref. 5 uttalat bl.a. följande. Överprövningen tar inte sikte på upphandlingens materiella resultat utan endast på om myndigheten förfarit formellt korrekt och iakttagit de upphandlingsprinciper och förfaranderegler som anges i LOU.

Förvaltningsrättens bedömning

Inledningsvis konstateras att det i mål om ingripande enligt LOU som huvudprincip gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

I målet är fråga om en upphandling av HVB-hem för vuxna missbrukare, s.k. B-tjänst enligt LOU. De grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU gäller även för en sådan upphandling.

I punkten 4.2.7 i förfrågningsunderlaget anges att behandlingshemmet ska ha giltigt tillstånd att bedriva hem för vård eller boende enligt 7 kap. 1 § första stycket 1 SoL.

Även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50). Stiftelsen har inte gjort gällande att det förelegat brister i förfrågningsunderlaget.

Stiftelsen har gjort gällande att de upphandlande myndigheterna inte godtagit åberopade handlingar från norska myndigheter som visar att stiftelsen från helsodirektoratet får bidrag och att sådant bidrag kan jämföras med tillstånd som avses i punkten 4.2.7. i förfrågningsunderlaget. De upphandlande myndigheterna har anfört att stiftelsens åberopade handlingar har beaktats, men att dessa inte visar att bidrag från helsedirektoratet kan jämföras med ett tillstånd från IVO.

Det är i målet ostridigt att stiftelsen inte har något giltigt tillstånd från IVO att bedriva hem för vård eller boende. Förvaltningsrätten anser att det som stiftelsen anfört och åberopat inte visar att stiftelsens anbud uppfyller skalkravet i punkten 4.2.7. i förfrågningsunderlaget. Stiftelsen har inte förmått göra sannolikt att de upphandlande myndigheterna har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller annan bestämmelse i nämnda lag. Det saknas därmed förutsättningar för ingripande med stöd av LOU, och ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D LOU)

Annette Spjuth

Föredragande har varit David Filhm.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.